

Grad koji nikada ne može dosaditi

*Svakim dolaskom u London otkrit ćete nešto novo, nešto drugačije, nešto za pamćenje

*Englezi zaista poštuju i vole Kraljicu Elizabetu i kraljevsku obitelj

London nikada ne može dosaditi. Svakim dolaskom otkriva nešto novo, nešto drugačije, nešto za pamćenje. Ovaj puta imamo skoro cijeli tjedan. Izabrali smo hotel u samom srcu grada, 100 metara od trga Trafalgar, u dijelu grada s kafićima, restoranima i kazalištima. Ne želimo gubiti dragocjeno vrijeme vozikajući se metroom. Čak smo i taksi uzeли s aerodroma. Nije uopće loša opcija u kasnim satima, pogotovo ako vas je četvero. Naravno rezervirate putem Interneta i dočeka vas vozač za vašim imenom na izlazu na aerodromu.

Visitlondon.com

Ako ne dolazite preko putničke agencije koja nudi svakodnevne obilaske s vodičem, najbolje ćete se pripremiti za samostalni obilazak ako posjetite stranicu www.visitlondon.com. Tu ćete sve naći što trebate i želite vidjeti. Tu se sve nude, za zrelje ili mlade, obitelji s djecom, grupe prijatelja, gastro ili šoping turizam. Možete pronaći najbolje aktivnosti po mjesecima. Čak iako dolazite s agencijom možete kupiti ulaznice za muzeje ili sve-moćni London pass, koji nudi ulaz u 60 glavnih atrakcija i muzeja. Pa ne žalite dati koju funtu niti za kakav show program ili kazališnu predstavu. Cijene nisu tako niske, ali se može nešto pronaći za svakoga, ako se na vrijeme kupi karta.

Soho i Piccadilly

Sa Trafalgara se stiže kratkom šetnjom niz ulicu prepunu trgovina do Piccadilly circusa. To je još od srednjeg vijeka bilo važno prometno čvorište, kao i danas. Danju liči na jedan od bezbrojnih trgova Londona, dok uvečer blijesi od neonskih reklama. Kratka pješačka

Big Ben i Parlament

zona vodi do trga Leicester Square s bezbrojnim kazalištima. U malom parku je spomenik najpoznatijem kazališnom piscu svih vremena Shakespeareu. Tu je svaka zgrada kazalište. Predstave traju desetke godina i uvijek su rasprodane. Ulaznice nisu jeftine. Mi smo planirali gledati nešto drugo, ali smo na kraju zahvaljujući agenciji Get Your Guide kupili karte za Fantom u Operi, mjuzikl koji igra dva puta dnevno 25 godina. Ne znam je li glumcima i pjevačima izazov glumiti isto čitav život, ali izvedba, scena i kostimografija su besprekorni. Inače agencija Get Your Guide i online portal nudi više od 30.000 vođenih tura, izleta, karata za posjete i obilaske u 2.500 destinacija širom svijeta. Neke su po-

put povijesnih ili kulinarskih obilazaka, bungee jumpinga s nebo-dera do karata za koncerte i kazališta. GetYourGuide nudi veliki izbor ideja za odličan odmor. Kupovinom ulaznica za muzeje preskaćete duge redove da se ulaznica kupi. Postoji i aplikacija za mobilne telefone. Mi smo planirali s njima i obići dvorce Winsor i Hampton court i Oxford, ali nismo imali slobodnih dana za još jedan jednodnevni izlet. Više pogledajte na www.getyourguide.com

Sjevernije od četvrti kazališta je četvrt Soho, nekada poznata po drogi i prostituciji. Kriminala više nema. Danas zahvaljujući nadzornim kamerama, uvedenima nakon terorističkih napada prije dvadesetak godina, kojima je grad kompletno

umrežen, teško da nešto može promaći policiji. London je grad raznih kultura i pronaći će se raznih restorana svih svjetskih kuhinja. Cijela jedna četvrt otpada na kineske trgovine i restorane. Ne možete je promašiti. U Londonu se nude i uvijek nešto novo. Imali smo priliku večerati u malom restoranu Ma Plucker (Mama Plucker), gdje se inovativan način nude jela od piletine. To je spoj tradicije i zaboravljenog posuda naših baka i modernih kombinacija jela od piletine. Ne biste nikada pretpostavili kako se dobro slaže pečena kosana piletina s vaflom ili sladoled s kokicama. Jedna od konobarica je bila mlada slovenka, koja je ipak zatražila da pričamo engleski, jer hrvatski baš i ne razumije. Više o njima na www.maplucker.com.

Trafalgare Square

Trafalgarski square je turistički centar Londona. Na njemu veliki stup u čast admirala Nelsona i dvije fontane s lavovima, simbolima snage britanskog carstva. U jednom kutu je St. Martin crkva. Uđite u impozantnu zgradu Nacionalne galerije, osnovanu 1824. g. i pogledajte kolekciju zapadno-europskog slikarstva do 19. stoljeća i najpoznatijih francuskih impresionista. Ulaz je besplatan. S trga vodi poznata ulica Whitehall, s palačama Kraljevske Konjičke straže, Banqueting House gdje se održavaju prijemi, Scotland yarda, malom uličicom Downing street, gdje na broju 10 je ured Premijera velike Britanije. S Trafalgara vodi kroz slavoluk Admiralty arch Avenue Mall sve do Bucharinam palače.

Queen Elizabeth & Royal Family

Englezi zaista poštuju i vole Kraljicu Elizabetu i kraljevsku obitelj. Kraljica je od 1952. g. Nedavno je proslavila devedeseti rođendan. Duže je na prijestolju i od kraljice Viktorije. Oni su institucija, koja možda nema prevelik utjecaj u politici i ekonomiji, ali Velikoj Britaniji donose veliku korist u promidžbi i turizmu. Tko god dođe u London mora posjetiti simbo-

Buchingham palace

le monarhije do koje Englezи veoma drže. London je moćan i bogat grad. O tome svjedoče mnoge palače, zgrade, trgovи i parkovi. Pravu raskoš tek vidite kada uđete u kraljevske odaje.

Mi smo jedan dan odvojili za posjet Bucharhamskoj palači. Odlučili smo pogledati i smjene straže. Krenuli smo s Trafalgara niz Mall do dvorišta konjičke straže (Royal Horse Guard). Tu se održava smjena straže konjičke garde popularno nazvane Horse Guard Parade. Veliki spektakl s konjanicima i prekrasnim konjima. Oko Malla su s obje strane parkovi, gdje možete i leći na ležaljke koje postave za vas. U St.James palači može se posjetiti Clarence House, zvanična rezidencija budućeg kralja, Princa Charlesa i njegove supruge Camille. Sjetimo se da je tu živjela i pokojna Lady Di.

Konačno stižemo do Bucharhamske palače, kraljevske rezidencije od 1837. g. Ispred nje Victoria memorial, spomenik kraljici Viktoriji iz 1911. g. Kako se približava 11.00 skuplja se sve više i više turista. Gužva je neopisiva. Ne mo-

že se nigdje proći, skoro niti pomaknuti. Policajci mole i viču da se prisutni ne guraju i ne izlaze na cestu. Kroz glavu proljeće misao što da sada nešto eksplodira. Ali brzo se zaboravlja, jer uskoro dolazi pješadija, pa potom i konjica. Od smjene teško da što vidimo, pa odlazimo pogledati palaču iznutra. Šteta što je unutra zabranjeno slikanje, pa mi morate vjerovati na riječ, da je unutra pravo bogatstvo umjetničkih i povijesnih predmeta, nakita, namještaja, porculana, statua i slika. Povodom kraljičinog rođendana bila je posebna izložba njenih haljina. Prva je ona u kojoj je krštena. Kreatori su morali voditi računa kod izrade haljine da odgovara događaju za koji se radi, te da je nešto na haljini vezano za zemlju iz koje dolaze državnici kod međunarodnih prijema. Nakon obilaska Palače, može se pogledati i izložba slika u Queens gallery.

Mi smo otišli u Royal Mews, gdje smo se divili bogato ukrašenim kočijama optočenim zlatom, a vidjeli smo i kraljevske konje u njihovim štalama.

Parlament&Westminster Abby

Treći dan krećemo niz već spomenuti bulevar Whitehall, koji završava u velikom parku ispred Parlamenta, Big Ben i crkve Westminster Abby, koja je posvećena Svetom Petru i ima status Katedrale. Veoma je stara, preko 1000 godina, mada je stalno dograđivana i mijenjana. Najmlađi su tornjevi iz 1727.-1745. godine. To je tradicionalno mjesto krunidbe i pokopa vladara Velike Britanije. Ispred nje je crkva St. Margaret u kojoj se dolazio moliti narod. Naime, kada je izgrađena, Westminster Abby je bila benediktinska crkva, gdje su se Benediktinci morali moliti u miru i tišini neometani od drugih. Zato je u 11. stoljeću izgrađena i ova druga. Današnji izgled uglavnom datira iz 1523. g., mada je stalno dograđivana.

Stvarnu vlast u zemlji ima Parlament. Zgrada Parlamenta ili Westminster palace je obnovljena u neogotičkom stilu 1834. g. nakon velikog požara. Ima 1100 soba. Iako 96,3 m visoki toranj nije Big Ben, svi ga tako zovu. Ustvari to je ime velikoga 5 tona teškoga sata u njemu.

Druga strana Parlamenta je na obali Temze. Odatle, s Westminsterskog mosta se tek vidi veličina zdanja. Na drugoj obali dominira London Eye, 135 m visoki kotač iz čijih se kabina pruža veličanstven pogled na London iz visine. I ovde gužva. U palači ispod se nalazi London Aquarium, Screck adventure sa 4D kinom i London Dungeon, muzej strave s temom krvave povijesti Londona.

Thames Rockets

Ono što nas zanima se nalazi na samoj rijeci. Ispod velikog točka London Eye nalazi se dok 1, sa koga ispoljavaju specijalni giseri Thames Rockets (Rakete Temze) u koje stane 12 ljudi plus vozač i vodič. Odlučili smo da probamo, mada nismo neki adrenalinski ovisnici. Luda vožnja Temzom 60 km/sat i usput nesvakidašnje razgledanje 35 atrakcija grada uz rijeku iz jedne nove perspektive. Oblaćimo prsluke-pojače za spašavanje, sjedamo i vežemo se. I onda kreće 50 minutni obilazak The Ultimate London Adventure. Prvo lagano kružimo Temzom i prolazimo pored poznatih zgrada na obali i slikamo. Vodič nam dramatično otkriva stvari koje rijetko čuješ o Londonu. Prolazimo ispod mostova i nakon Tower bridgea i policijske postaje počinje jurnjava. Čamac se zanosi i pleše po rijeci, voda prska po nama, a mi se pitamo što nam je ovo trebalо. Onda nakon petnaestak minuta opet polako nazad. Ovo je prema Tripadvisoru najbolja vanjska aktivnost u Londonu. Nije nam žao što smo bili. Uživali smo, posebno u prekrasnom pogledu. Više o svemu na www.thamesrockets.com.

Camden market

Nakon muzeja sjeli smo na metro i nakon dvije stanice stigli do Camdена. Taj dio grada odudara od ostatka Londona. Umjerenost i suzdržanost ovdje je zamjenio kič. Fasade trgovina jedinstvene u svijetu sa likovima iz bajki. Na velikoj tržnici prodaje se sve što postoji na kugli zemaljskoj. Tu ćete naći štan dove s hranom svih svjetskih kuhi nja. Ljudi dolaze jesti i zabaviti se jeftino, uz to nešto i kupiti. Prošetali smo, probali specijalitete Venecuele i Kine i vratili se nazad u hotel. Ovaj dio grada sve više otkriva ju i turisti.

Katedrala St. Paul - najbolji pogled

Krenuli smo metroom u posjetu istočnom dijelu grada. Dolazimo do St. Paul katedrale izgrađene kra

London transport i Britanski muzej

Ulaz je besplatan i u drugi svjetski najposjećeniji muzej, British museum. Do njega smo morali dvadesetak minuta pješačiti, ali smo posjetili Charing cross i tržnicu Covent garden s brojnim trgovinama keramike i restorana. Na njoj je zanimljivi muzej London transport museum sa starim vozilima, autobusima, vlakovima. Posebno je zanimljiv djeci. Prošli smo pored bezbrojnih restorana, pubova, trgovina, kazališta i Kraljevske opere. U Britanskom muzeju, muzeju nad muzejima, ćete vidjeti silna blaga prvih civilizacija i neprocjenjiva bogatstva donešena iz nekadašnjih britanskih kolonija. Tamo se može ostati satima, danima ili pogledati na brzaka kao mi, te pobjeći od silne gužve.

Tower Bridge

jem 17. stoljeća. Ima drugu najveću kupolu na svijetu. Visoka je 111 m i doskora je bila najviša građevina grada. Možete se popeti na nju, zbog pogleda koji je možda i najljepši od svih pogleda na London. Nije lako savladati 250 stepenica. Najviša zgrada je novi neboder S-

hard, izgrađen preko Temze put tanke visoke piramide. On je također dobar vidikovac. Od Katedrale vodi preko Temze pješački Milenium most. Dolazi točno ispred Tate modern galerije, gdje se mogu vidjeti djela moderne umjetnosti. Pored nje je zgrada Globe Sha-

kespeare kazališta. Zanimljivo je da unutra nema krova nad cijelim gledalištem. Podsjeca na mali nogometni stadion. Pa ako kupujete karte za predstavu pazite da ne kupite one u dvorištu kada pada kiša. Kada se već nađete na toj obali, možete prošetati obalom do Soutwark katedrale i najpoznatije londonske tržnice Borough Market sa proizvodima iz cijelog svijeta. Tu je i već spomenuti najviši neboder Zapadne Europe Shard sa svojih 310 metara visine. Ispred moderne staklene zgrade Gradske vijećnice se nalazi bojni brod Belfast. I konačno stižete do slavnoga mosta Tower Bridge. Na suprotnoj strani prekrasan pogled na Tower i nebodere u bankarskoj četvrti sa poznatim Gurkin (Krastavac) neboderom.

Greenwich, nulti meridijan

Produžili smo metroom i do malog gradića Greenwich, koji se polako stopio s Londonom i postao

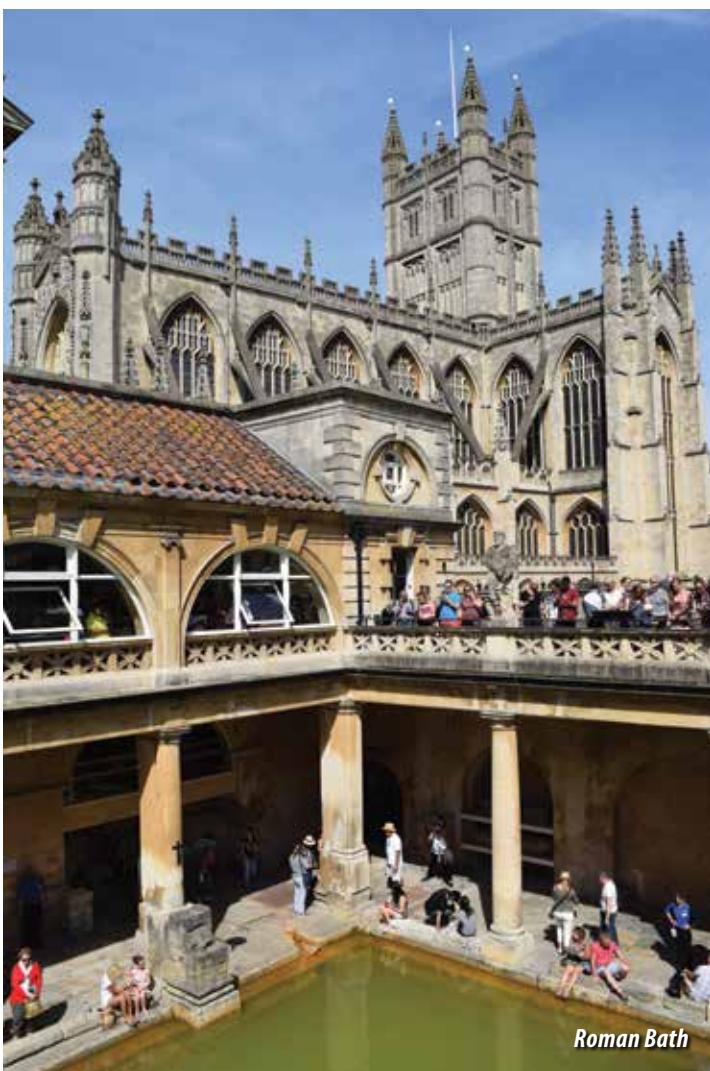
njegovo istočno predgrađe. Greenwich je mjesto gdje se dvije zemljine polutke susreću i gdje prolazi početni meridijan, odnosno gdje je zemljopisna dužina nula. Sve se to može vidjeti u Royal Observatory i Planetariumu sa starim teleskopima. Možete istovremeno jednom nogom stajati u zapadnoj, a drugom u istočnoj hemisferi. Do gore se mora kroz najljepši park Londona Royal Park, a i pogled je prekrasan na London u daljini. Podno parka nalazi se pomorski muzej National Maritime Museum, važno mjesto za bolje upoznavanje britanske pomorske povijesti. Ulaz je besplatan. U blizini se nalazi (još jedna) kraljičina rezidencija, Queens Palace, a par koraka dalje pomorski fakultet Old Royal Naval College. U luci na stariim dokovima je lijepo očuvan jedrenjak Cutty Sark, u svoje vrijeme najbrži trgovački brod, koji je donio bogatstvo prevozeći čaj, rižu, ugljen... Pretvoren je u zanimljiv i interaktivni muzej koji vrijeđi posjetiti. Više o svemu pogledajte na stranicama Royal museum Greenwich.

Jednodnevni izleti Andersontours

Kada ostajete u Londonu duže obavezno skoknite na jednodnevni izlet do 150 km udaljenog, legendarnog Stonehengea i obližnjeg gradića Bath. Posjetili smo ga zahvaljujući agenciji Andersontours iz Londona, koja organizira razne jednodnevne izlete u okolne gradiće Londona. Cijena izleta je svega 44£, od čega trećina otpada na ulaznicu u Stonehenge. Možete čak i na više dana otputovati

Royal Crescent

Ako volite šetati možete posjetiti The Holburne Museum ili Jane Austen centre gdje je poznata književnica živjela i pisala. Pogledajte jedinstvene primjere arhitekture 18. stoljeća na kružnom trgu Circus ili dugačku polukružnu zgradu Royal Crescent, koja se prekrasno vidi iz Victoria parka ispod nje. Danas je zaštitni znak grada. Podignuta je 1767. g., kao niz od 30 kuća u kojima bi stanovali gosti toplica. Cijelu fasadu krasi stotinjak visokih dorskih stupova. Zadnja strana izgleda potpuno drugačija, jer je svatko mogao napraviti po svome. Danas stan košta u njoj i četvrt milijuna funti. Na broju jedan je mali muzej, a dio zgrade je i luksuzni hotel.

Roman Bath

Stonehenge

Stonehenge

Nakon dvosatne vožnje, prvo smo posjetili legendarni Stonehenge. Za neke hrpa kamenja, za druge mistično mjesto, za treće pothvat za divljenje. U svakom slučaju procjenjuje se da je tu već preko 5100 g. Izgrađen je u tri faze, gdje je potrošeno više od trideset milijuna sati ljudskoga rada. Zadnji dijelovi su dodani prije 3500 godina. Zašto je izgrađen ne zna se. Pretpostavke su da je to hram gdje su se prinosele ljudske žrtve do lunarnog i astronomskog kalendara. Postavljene su 82 gromade od 4 tone od plavog kamenja dovezenih iz Preseli planina u jugozapadnom Walesu. Vukli su ih oko 400 km na valjcima i sanjkama, te na splavi rijekama. Postavili su ga u obliku nepotpunog dvostrukog kruga. U trećoj fazi nakon 150 godina stiže novo kamenje iz kamenoloma 40 km sjeverno od Stonehengea. Najveći teži 50 tona i prijevoz je bio moguć samo na saonicama pomoću kožnih užadi, koje su vukli 500 ljudi, dok ih je još stotinu prenosilo drvene valjke i stavljalo pod sanjke.

Završna faza se dogodila 1500. godine prije Krista, kada je plavo kamenje preuređeno u potkovu i krug koji vidimo danas. Po povratnu možete posjetiti muzej, vidjeti sve od kako se gradilo ovo velebno zdanje. Budući da je ovo vrijedno divljenja pod zaštitom UNESCO-a i da ga godišnje posjeti enorman broj turista, obilazak je moguć sa sigurne udaljenosti od 15 do 20 metara. Malo razočaravajuće, ali jedino održivo za buduće generacije.

dalje i upoznati Englesku, Wales i Škotsku ili čak skoknuti preko kanala u Francusku ili Belgiju. Izlet traje praktično cijeli dan i povratak u London je u večernjim satima. Možete izabrati i neke druge izlete u Cambridge, Windsor i Hampshire Court, Oxford, Stratford & Cotswolds, Salisbury, Canterbury, White cliffs & Dover i još mnogo toga na www.andersontours.co.uk.

Bath

Puni utisaka, nastavljamo autobu-

Tower i Tower Bridge

Ispod Tower Bridgea smo prošli tri puta. Dva puta gliserom i jednom turističkim brodićem kada smo se vraćali iz Greenwicha. Ostalo je da malo prošetamo njime. I danas se otvara nekoliko puta mjesečno kada uplovjavaju neki veliki jedrenjaci. Da se ne bi ometao promet pješaka zato je napravljen na visini 47 metara još jedan most. Danas gore odlaze samo turisti. Ispred zloglasne tvrđave zatvora Tower gdje su se odrubljivale glave brojni štandovi s hranom iz cijelog svijeta. Prilikom prethodnih posjeta ih nije bilo, pa smo imali sreće opet jeftino ručati.

som još 50 km do gradića Bath. Osnovan je 70. godine od strane Rimljana na vrućim izvorima vrelе ljekovite vode po kojima je i dobio ime. Zanimljivo je da je baš poput Rima izgrađen na sedam slikovitih brežuljaka. Mi smo na raspolaganju imali tri sata za obilazak i upoznavanje.

Kroz grad protječe rijeka Avon, čiji most Pulteney Bridge, s izgrađenim kućicama i trgovinama, podsjeća na onaj u Firenci. Izgrađen je 1769. g., a gradnja je koštala 10

Camden market

puta više od plana (današnje vrijednosti nekoliko milijuna funti). Dok prelazite preko njega ne biste naslutili da je to most, već obična ulica. Do mosta je Victoria Art Gallery s velikom kolekcijom slika i do nje pokrivena tržnica, s kafićima i trgovinama namijenjenim turistima. Duž rijeke s obje strane je park Parade Gardens i predivna priroda. Parkova je na sve strane po gradu, a u neke se plaća simbolična ulaznica od 1,50 funte.

Glavna atrakcija su rimske terme ili sada se zvanično zovu Kraljeve

i kraljičine terme i to su jedne od najbolje sačuvanih u svijetu. Stoga smo prvo ušli tamo. Izvor izbacuje preko milion litara vode dnevno, temperature do 46°C. Rimljani su vjerovali da je to djelo bogova i stvorili veličanstveni kompleks s pločnicima. Veliki bazen je ispod razine ulice i može se gledati i s terase koja je ukrašena kipovima. U muzeju možete interaktivno istražiti skrivene kutke koji vas vraćaju u rimske doba. Rimljani su izgradili hram u čast božice Minerke. Posjetitelji mogu stati pred jezivim Gorgonom, glavom urezanim u zabatu i slušati drevne priče od kostimiranih likova. Nakon obilaska obavezno popiti gutljaj spa vode u sobi s pumpom. Sadrži 42 minerala i vjeruje se da ima iscjeliteljske moći. Današnje toplice i razni wellness centri mogu se posramiti ovog zdanja i jedini zaključak koji se nameće - Rimljani su zaista znali uživati u životu. Više o svemu pogledajte na www.romanbaths.co.uk.

Guildhall je gregorijanska zgra-

da iz 1755. g. s velikom dvoranom za velika vjenčanja, konferencije ili druge skupove. Sjedište je administracije grada i ured gradonačelnika, a tu je i arhiv. Do nje je Katedrala Bath Abbey s čijeg se tornja nakon 212 stepenica i 6£ može pogledati gradić iz ptiće perspektive. Na njenom mjestu bile su djele ranije podignute crkve, srušene u ratovima i vjerskim promjenama. Ova je podignuta 1616. g., te dograđivana u nekoliko navrata.

Tekst i slike Vanja i Darko
www.pletikosa.com